

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16.04.2003, sp. zn. 5 Tdo 270/2003, ECLI:CZ:NS:2003:5.TDO.270.2003.1

Číslo: 13/2004

Právní věta: Odcizí-li pachatel věci, jejichž vlastníkem sice původně byl, ale vlastnické právo k nim již převedl kupní smlouvou na jinou osobu, která byla jejich vlastníkem v době odcizení, naplní zákonné znaky trestného činu krádeže podle § 247 tr. zák. i v případě, že později dojde ke změně vlastnických vztahů k těmto věcem a pachatel trestného činu krádeže se např. v důsledku odstoupení od kupní smlouvy opět stane vlastníkem věcí, které byly předmětem krádeže jím spáchané. Platné odstoupení od kupní smlouvy (viz § 48 obč. zák.) lze pokládat za změnu situace ve smyslu § 65 odst. 1 tr. zák.*, v jejímž důsledku může pominout nebezpečnost činu pro společnost, jestliže se tím např. pachatel trestného činu krádeže stane opětovně vlastníkem věcí, které odcizil a jichž se taková smlouva týkala.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 16.04.2003

Spisová značka: 5 Tdo 270/2003

Číslo rozhodnutí: 13

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Krádež, Účinná lítost

Předpisy: § 247 odst. 1 tr. zák.
§ 65 odst. 1 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného J. H. zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 6 To 181/2002 a současně krajskému soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu ve Vyškově ze dne 14. 2. 2002, sp. zn. 1 T 47/2001, byl obviněný J. H. uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. zák. a byl odsouzen podle § 247 odst. 2 tr. zák. za použití § 53 odst. 1, 2 písm. a), odst. 3 a § 54 odst. 1 tr. zák. k peněžitému trestu ve výši 10 000 Kč a podle § 54 odst. 3 tr. zák. mu byl pro případ, že nebude peněžitý trest ve stanovené lhůtě vykonán, stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání 1 měsíc. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byl obviněný zavázán zaplatit poškozené PhDr. H. D. náhradu škody ve výši

9150 Kč a podle § 229 odst. 2 tr. ř. byla tato poškozená odkázána se zbytkem svého nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Uvedený trestný čin spáchal obviněný J. H. tak, že v době od 20.00 hod. dne 2. 5. 2000 do 20.00 hod. dne 22. 5. 2000 vnikl do neobydleného rodinného domku v obci Ch., který byl dříve jeho majetkem, otevřel si ho klíčem, který doposud vlastnil se souhlasem majitelky, poté vypáčil plechovou petlici zajištěnou visacím zámekem na dveřích vedoucích do dílny, kde odcizil 10 ks kartónových krabic obsahujících 160 ks okrasných svíček v hodnotě nejméně 25 120 Kč, 3 ks krabic s různými druhy osvěžujících ubrousků v hodnotě 5890 Kč, z kotelny domu odcizil plynový kotel ústředního topení typu D-15 v hodnotě 9000 Kč a plynový sporák v hodnotě nejméně 150 Kč, čímž způsobil majitelce domu a zboží PhDr. H. D. odcizením věcí škodu ve výši nejméně 40 160 Kč a poškozením petlice další škodu ve výši asi 100 Kč.

Proti tomuto rozsudku Okresního soudu ve Vyškově podal obviněný J. H. odvolání, které Krajský soud v Brně svým usnesením ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 6 To 181/2002, podle § 256 tr. ř. zamítl.

Citované usnesení Krajského soudu v Brně napadl obviněný dovoláním podaným z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. l) ve spojení s § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Dovolatel vytýká soudům obou stupňů nesprávné právní posouzení skutku, kvalifikovaného jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. zák. To podle názoru dovolatele spočívá v nesprávném závěru, který oba soudy dovodily, tj. že v době od 2. 5. 2000 do 22. 5. 2000 byl plynový kotel a sporák ve vlastnictví poškozené, ačkoliv dne 28. 2. 2002 byl mezi ním a poškozenou sepsán notářský zápis, kterým poškozená výslovně uznala platnost odstoupení od kupní smlouvy ze strany obviněného s tím, že tímto úkonem se kupní smlouva mezi ním a poškozenou ruší od počátku podle § 48 odst. 2 obč. zák. Odstoupením od kupní smlouvy na dům v obci Ch. se tedy podle názoru dovolatele obnovilo jeho vlastnictví k předmětu kupní smlouvy s účinky „ex tunc“, což současně znamená, že nikdy nepřestal být vlastníkem plynového kotle a plynového sporáku, a proto se vůči těmto věcem nemohl dopustit trestného činu krádeže, neboť se nejednalo o cizí věci. Dále se dovolatel domnívá, že ohledně údajného odcizení plynového kotle a plynového sporáku byl skutek nesprávně posouzen i ve vztahu k ustanovení § 3 odst. 2, 4 tr. zák., neboť podle jeho přesvědčení nemohl naplnit ani materiální stránku trestného činu krádeže. V době jeho jednání již bylo zřejmé, že byl poškozenou uveden v omyl ohledně její schopnosti zaplatit kupní cenu podle kupní smlouvy a neschopnost poškozené zaplatit kupní cenu se následně potvrdila i jeho odstoupením od smlouvy právě pro nezaplacení kupní ceny. Dovolatel se tedy domnívá, že jeho jednání spočívající v odvezení plynového kotle a sporáku nebylo pro společnost nebezpečné, neboť pouze reagoval na vzniklou situaci.

Dovolatel proto navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 29. 5. 2002, sp. zn. 6 To 181/2002, jakož i rozsudek Okresního soudu ve Vyškově ze dne 14. 2. 2002, sp. zn. 1 T 47/2001, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Okresnímu soudu ve Vyškově, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší státní zástupkyně v písemném vyjádření k podanému dovolání uvedla, že důvody, o které je dovolání opřeno, nenaplňují dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., je však možno v nich spatřovat dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V této souvislosti uvedla, že soudy obou stupňů správně dovodily, že v době od 2. 5. 2000 do 22. 5. 2000, kdy se obviněný dopustil svého jednání, byly plynový kotel a plynový sporák, které tvořily příslušenství domu, ve vlastnictví poškozené PhDr. H. D., a to na základě kupní smlouvy ze dne 13. 12. 1999. Obviněný se tedy zmocnil plynového kotle a plynového sporáku v době předcházející jeho odstoupení od kupní smlouvy. Podle názoru nejvyšší státní zástupkyně obviněný ve svém dovolání uplatnil námitky, které jsou zjevně neopodstatněné a s nimiž se soudy obou stupňů dostatečně a správně vypořádaly. Jiná je však situace, pokud jde o námitky obviněného ve vztahu k

pravomocnému výroku o náhradě škody. V tomto směru nedávaly výsledky dokazování podklad pro vyslovení povinnosti obviněného k náhradě škody, a proto měla být poškozená PhDr. H. D. podle § 229 odst. 1 tr. ř. odkázána se svými nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Nejvyšší státní zástupkyně proto navrhla, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení i jemu předcházející rozsudek jen ve vztahu k výroky učiněným podle § 228 odst. 1 a § 229 odst. 2 tr. ř. a dále aby poškozenou PhDr. H. D. odkázal podle § 265 tr. ř. na řízení ve věcech občanskoprávních.

Nejvyšší soud jako soud dovolací po zjištění, že dovolání je přípustné, bylo podáno oprávněnou osobou a v zákonné lhůtě, a po přezkoumání věci dospěl k závěru, že dovolání obviněného je důvodné, a to na podkladě následujících skutečností:

Soudům obou stupňů lze přisvědčit v tom, že plynový kotel a plynový sporák, které tvořily příslušenství domu v obci Ch., byly v době od 2. 5. 2000 do 22. 5. 2000, kdy došlo k jednání obviněného, ve vlastnictví poškozené PhDr. H. D., která nabyla jejich vlastnictví spolu s nemovitostí na základě kupní smlouvy ze dne 13. 12. 1999, přičemž právní účinky vkladu do katastru nemovitostí nastaly dne 29. 12. 1999. Podle článku III. kupní smlouvy měla být kupní cena zaplacená ve prospěch obviněného „bez zbytečného odkladu poté, kdy poškozená obdrží kupní cenu za prodej pozemků v jejím spoluvlastnictví, o jejichž prodeji jedná.“ Nejpozději však k tomu mělo dojít „do jednoho roku poté, kdy jí bude doručena nebo předána předmětná kupní smlouva opatřená otiskem razítka Katastrálního úřadu ve V. s vyznačeným povolením vkladu vlastnického práva.“ Smlouva opatřená těmito náležitostmi byla poškozené PhDr. H. D. doručena dne 31. 1. 2000 a tudíž lhůta k úhradě kupní ceny uplynula dne 1. 2. 2001. V důsledku nezaplacení kupní ceny poškozenou obviněný dne 27. 2. 2001 písemně odstoupil od této kupní smlouvy a poté dne 28. 2. 2002 odstoupení od smlouvy souhlasně stvrdili obviněný J. H. a poškozená PhDr. H. D. notářským zápisem. Z uvedeného je tedy zřejmé, že v době jednání obviněného byly pro něj plynový kotel a plynový sporák, které tvořily příslušenství domu v obci Ch., cizími věcmi, a proto ze strany obviněného byly též ve vztahu k nim naplněny všechny zákonné znaky trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. zák., kterým byl obviněný J. H. uznán vinným soudem prvního stupně, s jehož závěrem se ztotožnil i odvolací soud.

Krajský soud v Brně však v napadeném rozhodnutí pochybil, neboť nezohlednil odvolací námitky obviněného, které byly ve vztahu k plynovému kotli a plynovému sporáku totožné s námitkami uplatněnými v dovolání. Odstoupení od kupní smlouvy má podle § 48 odst. 2 obč. zák. za následek, že se smlouva od počátku ruší, není-li právním předpisem stanoveno nebo účastníky dohodnuto jinak. Z notářského zápisu ze dne 28. 2. 2002 vyplývá, že obviněný J. H. i poškozená PhDr. H. D. učinili souhlasné prohlášení, podle něhož v souladu s citovaným ustanovením občanského zákoníku se kupní smlouva od počátku ruší a důsledkem zrušení této smlouvy je obnovení původního stavu. To znamená, že zanikl právní titul, na jehož základě nabyla poškozená PhDr. H. D. vlastnické právo k uvedeným věcem jako k příslušenství domu v obci Ch. Uvedené změně právního stavu v době odvolacího řízení měl dát odvolací soud výraz aplikací ustanovení § 65 odst. 1 tr. zák. o zániku nebezpečnosti trestného činu pro společnost. Podle § 65 odst. 1 tr. zák. totiž trestnost činu, který byl v době spáchání pro společnost nebezpečný, zaniká, jestliže vzhledem ke změně situace anebo vzhledem k osobě pachatele pominula nebezpečnost trestného činu pro společnost. Právě odstoupením od kupní smlouvy byl obnoven původní právní stav a vlastníkem domu v obci Ch. včetně jeho příslušenství, a to plynového kotle a plynového sporáku, se stal obviněný J. H. Tato skutečnost je změnou situace ve smyslu § 65 odst. 1 tr. zák., vzhledem k níž pominula konkrétní nebezpečnost trestného činu pro společnost, a proto výše uvedené věci měly být z popisu skutku vypuštěny. Zjištěné pochybení mělo navíc za následek chybný výrok o náhradě škody, neboť obviněný byl podle § 228 odst. 1 tr. ř. zavázán zaplatit poškozené PhDr. H. D. škodu ve výši 9150 Kč, která představuje právě hodnotu plynového kotle a plynového sporáku.

Nejvyšší soud proto dospěl k závěru, že napadené usnesení Krajského soudu v Brně spočívá na nesprávném právním posouzení skutku, protože obviněný J. H. byl soudem prvního stupně uznán vinným též odcizením plynového kotle v hodnotě 9000 Kč a plynového sporáku v hodnotě nejméně 150 Kč, přičemž důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl dán v řízení předcházejícím vydání napadeného usnesení krajského soudu. Jsou tedy dány důvody dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř.

Nejvyšší soud proto podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil z podnětu dovolání obviněného J. H. napadené usnesení Krajského soudu v Brně. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. byla současně zrušena také další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Nejvyšší soud přikázal Krajskému soudu v Brně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Věc se tak vrací do stadia odvolacího řízení, v němž Krajský soud v Brně znovu projedná odvolání obviněného J. H. podané proti rozsudku Okresního soudu ve Vyškově ze dne 14. 2. 2002, sp. zn. 1 T 47/2001. Věcí se bude zabývat ve všech směrech uvedených v tomto rozhodnutí Nejvyššího soudu a je podle § 265s odst. 1 tr. ř. vázán právním názorem, který vyslovil Nejvyšší soud.

Závěrem Nejvyšší soud uvádí, že nerozhodoval o odkladu výkonu rozhodnutí podle § 265h odst. 3 tr. ř., neboť vyjádření předsedkyně senátu soudu prvního stupně na předkládací zprávě, že tento soud „s ohledem na obsah dovolání shledal důvody pro odklad či přerušení výkonu rozhodnutí“, nesplňuje náležitosti návrhu na odložení nebo přerušení výkonu rozhodnutí ve smyslu citovaného ustanovení trestního řádu. Navíc vzhledem k tomuto rozhodnutí Nejvyššího soudu se rozhodování o odkladu peněžitého trestu stalo bezpředmětným.